

Małgorzata Kudzin-Borkowska

Konferencja naukowa "Siły zbrojne w walce z terroryzmem"

Bezpieczeństwo : teoria i praktyka : czasopismo Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 10/2, 117-120

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Kudzin-Borkowska

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Konferencja naukowa „Siły zbrojne w walce z terroryzmem”

W dniach 5–6 kwietnia br. w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych im. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu odbyła się II konferencja naukowa z cyklu *Siły zbrojne w walce z terroryzmem*. Cel tegorocznej konferencji – wedle deklaracji jej organizatorów – oscylowały wokół identyfikacji tendencji rozwoju zjawiska terroryzmu, oceny systemowych rozwiązań w zakresie walki z terroryzmem w Polsce i na świecie, a także wypracowania wniosków dotyczących potrzeby i możliwości użycia sił zbrojnych w przeciwdziałaniu i zwalczaniu terroryzmu na terytorium RP. Poczynając od wojny domowej w Algierii i działań IRA w Irlandii Północnej, terroryzm traktowany był jako ewentualne wyzwanie dla sił zbrojnych. Poczynając natomiast od zamachów pierwszych terrorystów samobójców w Libanie, w latach 1982–1983, terroryzm zaczął być postrzegany nie tylko jako przestępczość polityczna, ale – z racji rosnącej siły uderzeń – również jako zagrożenie o charakterze militarnym.

W pierwszej części obrad skoncentrowano się na problematyce charakterystyki oraz trendów rozwojowych współczesnych zamachów terrorystycznych. Z otwierającym referatem, *Syria wczoraj i dziś*, wystąpił prof. dr hab. inż. Marian Kopcowski z WSOWL szczegółowo przedstawiając obraz wojny domowej i jej przyczyn. Następny referat, pt. *Terroryzm jako konflikt zbrojny*, wygłosił prof. Mariusz Wiatr z WSOWL. Prelegent scharakteryzował w nim terroryzm, rebelie i wojny konwencjonalne, z uwzględnieniem między innymi kontroli terytorium, ustalenia strefy wojennej, a także uznania konfliktu za krajowy lub międzynarodowy. Z kolei prof. dr hab. Krzysztof Rokiciński z Akademii Marynarki Wojennej, w wystąpieniu zatytułowanym *Terroryzm w istocie konfliktu hybrydowego*, uporządkował siatkę pojęciową konfliktu symetrycznego i asymetrycznego, a także zdefiniował konflikt hybrydowy, w którym uczestniczą podmioty państwowe i niepaństwowe. Przykładem tego rodzaju jest rebelia we wschodniej Ukrainie.

Dr Katarzyna Jędrzejczyk-Kuliniak z WSOWL omówiła działania Ligi Państw Arabskich w obszarze racjonalizacji bezpieczeństwa. Wprawdzie LPA utworzyła koalicję antyterrorystyczną, jednak bynajmniej nie sprecyzowała swych celów. Zdaniem referującej, LPA staje się narzędziem w rękach państw walczących o wpływy, co w istotny sposób przyczynia się do zmiany układu sił w regionie. Przedstawiciel ABW, mgr Agnieszka Jakubowska, omówiła wykorzystanie Internetu i technologii teleinformatycznych w działaniach ugrupowań terrorystycznych. Każda organizacja terrorystyczna posiada komórkę odpowiedzialną za informacje zamieszczane w Internecie. Poprzez media społecznościowe prowadzony jest werbunek do organizacji oraz rekrutacja ochotników do zamachów samobójczych. Dr Karolina Wojtasik z UŚI przedstawiła problem sytuacji zakładniczych w minionym piętnastoleciu, a dr Robert Czulda z UŁ omówił *Działalność psychologiczno-marketingową Państwa Islamskiego w Internecie*. Mgr Zbigniew Małysz z USW rozważał natomiast na temat psychospołecznych uwarunkowań terroryzmu samobójczego, a mgr Bartosz Maziarz z Uniwersytetu Opolskiego podjął refleksję nad obrazem terroryzmu w masmediach. W kolejnej prezentacji pt. *Kandydat na terrorystę*, mgr Małgorzata Rejman-Karolewska z WAT opisała wybrane metody rekrutacji do zamachów terrorystycznych, w którym ukazała, że najczęściej kandydatów wyszukuje się w środowisku rodzinnym. Muzułmańskim dzieciom prezentuje się bajki, w których zamach terrorystyczny przedstawiany jest jako pozytywne wydarzenie nagradzane przez Boga. Autorka na zakończenie przytoczyła opis prowokacji amerykańskiej dziennikarki, która na portalu społecznościowym założyła fikcyjne konto deklarując pro-dzihadystyczne sympatie, co szybko spotkało się z odzewem organizacji terrorystycznych. Kolejny mówca, mgr Albert Karolewski z AON, w oparciu o dane statystyczne z USA, zarysował profil samotnego zamachowca, który najczęściej jest osobą chorą psychicznie lub szukającą zemsty. Na zakończenie przedstawiono informacje, jak zachować się w tego rodzaju sytuacji zagrożenia.

Drugą część obrad, poświęconych walce z terroryzmem w Polsce i na świecie, rozpoczął dr hab. inż. Marian Żuber z WSOWL referatem zatytułowanym *Ochrona europejskiej infrastruktury krytycznej przed zagrożeniami terrorystycznymi* przypominając, że definicja infrastruktury krytycznej pojawiła się w latach 90. w USA. W Europie (po wydarzeniach w Madrycie w 2004 r.) Komitet Komisji Europejskiej utworzył własną definicję tego pojęcia. W 2005 r. opublikowano Zieloną Księgę w sprawie europejskiego programu infrastruktury krytycznej, a w 2007 r. przyjęto program ochrony IK. Na zakończenie autor przedstawił kryteria sektorowe i przekrojowe infrastruktury krytycznej, ze szczegółowym omówieniem sektorów energetycznego i transportowego. Prof. nadzw. dr hab. Robert Borkowski z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego, w referacie pt. *Performatywność terroryzmu (antropologia walki psychologicznej)*, rozważał spektakularność i teatralizację współczesnego terroryzmu. Zdaniem badacza o szczególnej sile oddziaływania terrorystów na opinię publiczną decyduje irracjonalność odczuwania strachu w skali społecznej. Podkreślił też, że reakcję strachu wykorzystują nie tylko terroryści, ale dla swoich własnych interesów także politycy, służby specjalne, jak również wielkie korporacje wprowadzające na rynek określone produkty mające służyć poprawie poczucia bezpieczeństwa. Następnie przedstawiciel CAT ABW omówił aspekty współpracy międzynarodowej w zakresie zwalczania terroryzmu, poczynając od analizy strategii zwalczania

terroryzmu w Unii Europejskiej, by na tym tle przedstawić rodzimy system antyterrorystyczny. Zdaniem prelegenta najistotniejszy jest poziom taktyczny, do którego zresztą wszystkie współpracujące ze sobą służby (Europol, policje, służby specjalne) przywiązują szczególną uwagę. Autor zaprezentował formy pracy służb specjalnych, w tym OSINT, HUMINT oraz IMINT, eksponując możliwości i specyfikę każdego z obszarów pozyskiwania informacji. Rozróżnił także poziomy: analityczny, śledczy i operacyjny. Na koniec wskazał problemy, na jakie napotyka współpraca międzynarodowa, a które wynikają z różnicy uregulowań prawnych, zróżnicowania obszarów zainteresowań poszczególnych służb, pluralizmu definicji terroryzmu, a wreszcie z powodu barier językowych. Młodszy inspektor Tomasz Szymczyna z KW Policji we Wrocławiu analizował zapisy Ustawy o Policji mówiące o sytuacjach kryzysowych, formach działania policji i zabezpieczenia prewencyjnego. Aspirant sztabowy Mariusz Olechnowicz z BOA przedstawił funkcjonowanie w systemie antyterrorystycznym RP, podejmując wątek wykorzystania komponentu militarnego w działaniach CT, a komisarz Jacek Jałowicki z wrocławskiego SPAP-u omówił współpracę służb ratowniczych w sytuacjach zagrożenia. Na zakończenie tej części obrad kpt. Leszek Kołtun, ze Służby Więziennej, zaprezentował w jaki sposób funkcjonują specjalne grupy interwencyjne SW będące wsparciem systemu bezpieczeństwa narodowego.

Prof. nadzw. dr hab. Marcin Lasoń z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, w referacie pt. *Współpraca wojska i policji w przypadku wystąpienia incydentu terrorystycznego na terytorium RP*, poddał analizie obecny stan organizacyjno-prawny oraz hipotetyczne możliwości użycia SZ RP w przypadku sytuacji kryzysowej wywołanej atakiem terrorystycznym. Przedstawiając precyzyjnie realia skutecznie wykazał braki w tym zakresie, a tym samym zdekonstruował powielane stereotypy. Dr hab. Jerzy Prochwicz z UJK skupił uwagę na mediach w edukacji antyterrorystycznej, dr hab. Eugeniusz Moczuk z UR przedstawił wyniki badań opinii studentów na kwestię reagowania antyterrorystycznego, a dr Marek Górka, z Politechniki Koszalińskiej, rozważał na temat działań antyterrorystycznych, jako dylematu liberalnych demokracji. Z kolei kolejni prelegenci – mgr Andrzej Kozicki z AON rozpatrywał sytuację kryzysową podczas zamachu w Norwegii, Małgorzata Bohusz z WSWOL omówiła uwarunkowania prawne systemu antyterrorystycznego w Bośni i Hercegowinie, a mgr Daria Hofman z UW r podjęła problem kultury organizacyjnej w obszarze bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej.

W popołudniowej części mjr dr inż. Jarosław Stelmach z WSOWL przedstawił problem wielowymiarowości reagowania na zdarzenie o charakterze terrorystycznym, ukazując w interesujący sposób rozmaite aspekty tego rodzaju sytuacji kryzysowych. Następnie ppłk dr Jarosław Jabłoński z JW GROM zaprezentował kwestię interoperacyjności i interdyscyplinarności programów antyterrorystycznych, a ppłk rez. BOR, dr Tomasz Białek z UW, ukazał realia zagrożenia zamachem na VIP-a, doskonale ilustrując swój wykład danymi statystycznymi oraz omówieniem wybranych przypadków. Ppłk dr Cezary Sońta z WAT rozważał problem dopuszczalności strzału ratunkowego, a dr Jakub Marszałek z WSB w Gdańsku omawiał procedurę Renegade. Dr Michał Piekarski z UW r podjął się przedstawienia ewolucji amerykańskiego dowództwa operacji specjalnych w kontekście – jak to ujął – refleksji nad kulturą strategiczną, a dr Marek Gąska z WSEil w Lublinie zajął się problemem identyfikacji kategorii „kombatant” i „terrorysta” w świetle uregulowań prawnomiędzynarodowych.

Na zakończenie wystąpiły studentki WSOWL z interesującymi referatami – pani Julia Słowińska zaprezentowała wyzwania o charakterze AT przed siłami zbrojnymi RP, natomiast pani Agata Szmigiel podjęła się scharakteryzowania jednostek AT wybranych państw.

W drugim dniu konferencji obrady zostały zorganizowane w formie paneli dyskusyjnych, a poprzedziły je wystąpienia Dyrektora Departamentu Zwierzchnictwa nad SZ BBN, gen. bryg. dr. Jarosława Kraszewskiego, oraz dowódcy JW. GROM płk. Piotra Gąstała. Następnie miała miejsce dyskusja ekspercka nt. roli służb specjalnych w zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, moderowana przez prof. nadz. dr. hab. R. Borkowskiego, w której udział wzięli przedstawiciele CAT ABW, SKW, AW oraz BOR. W drugim panelu, prowadzonym przez ppłk dr J. Cymerskiego, udział wzięli gen. bryg. dr Jarosław Kraszewski (BBN), płk dr Robert Jędrychowski (ŻW), płk dr hab. Piotr Płonka (ŻW) oraz dr hab. Tomasz Aleksandrowicz (WSPol) debatując o ustawie antyterrorystycznej. Ostatni panel, dotyczący fizycznego zwalczanie zamachów terrorystycznych, poprowadził mjr dr inż. J. Stelmach, a udział w nim wzięli: płk Piotr Gąstał (JW Grom), kom. Jacek Jałowicki (SPAP), asp. sztab. Mariusz Olechnowicz (BOA KGP) oraz prof. dr hab. Kuba Jałoszyński (WSPol).